

|                              |                      |               |                      |
|------------------------------|----------------------|---------------|----------------------|
| درس : فارسی ۳                | رشته :               | ساعت شروع:    | تعداد صفحه: ۴        |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه | نام و نام خانوادگی : | تاریخ امتحان: | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |
| ردیف                         |                      |               |                      |
| سؤالات                       |                      |               |                      |
| نمره                         |                      |               |                      |

## الف) قلمرو زبانی (۷نمره) معنی واژه، املا و دستور

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ۱ | معنی هریک از واژه های مشخص شده را بنویسید .<br>الف) <u>مسلك</u> مرغ گرفتار قفس هم چو من است<br>ب) <u>مَعْبَر</u> تمام شد و وارد محوطه پیش روی دشمن شدیم.<br>ج) بر <u>طیلسان</u> آبی مدیترانه دوخته شده است.<br>د) همواره عشق قدیم را موضوع <u>صحیفه</u> شعر خود می گرداند.                                                                                   | ۱   |
| ۲ | معادل درست هریک از توضیحات عرفانی زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.<br>الف) کمال توجه بنده به حق و یقین بر این که خداوند در همه احوال، عالم بر ضمیر اوست. (مراقبت / مکاشفت)<br>ب) خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست. (تجربید / اشتیاق)                                                                                                                      | ۰/۵ |
| ۳ | املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید .<br>الف) گفت: «از (بحر / بهر) غرامت جامه ات بیرون کنم»<br>ب) بزنیید خودتان را به ناخوشی و بگویند طبیب (غدقن / قدغن) کرده.                                                                                                                                                                                           | ۰/۵ |
| ۴ | در هریک از موارد زیر یک نادرستی املايي دیده می شود؛ آن ها را بیابید و درست هریک را بنویسید .<br>الف) نمی پذیرفتید و طفره می رفتید ولی اسرارهای من بود که بوی التماس می داد و عاقبت شما را متقاعد کرد.<br>ب) شیرمرد عرصه ناوردهای حول / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود                                                                                         | ۰/۵ |
| ۵ | در گروه کلمه های زیر، دو مورد نادرستی املايي وجود دارد؛ شکل درست هریک را بنویسید.<br>«استیصال و درماندگی - سوء هاضمه - مسطور و پوشیده - اجین و آمیخته - مأوا و پناهگاه»                                                                                                                                                                                      | ۰/۵ |
| ۶ | نوع حذف را در هریک از موارد زیر تعیین کنید .<br>الف) بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد<br>ب) در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب.                                                                                                                                                                                         | ۰/۵ |
| ۷ | نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید.<br>الف) چون رود امیدوارم بی تابم و بی قرارم<br>ب) دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو                                                                                                                                                                                                                      | ۰/۵ |
| ۸ | با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید.<br>تو مشّت درشت روزگاری<br>زین بی خردان سفله بستان<br>از گردش قرن ها پس افکند<br>داد دل مردم خردمند<br>الف) در گروه اسمی «مشت درشت روزگار»، واژه «مشت»، هسته است.<br>ب) ترکیب «مردم خردمند»، وصفی و ترکیب «بی خردان سفله»، اضافی است.<br>درست      نادرست<br>درست      نادرست | ۰/۵ |
| ۹ | در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک «بدل» بیابید.<br>«ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند، آشیان دارد.»                                                                                                                                                                             | ۰/۵ |

ادامه سؤالات در صفحه دوم

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |               |                      |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------|----------------------|
| درس : فارسی ۳                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | رشته :               | ساعت شروع:    | تعداد صفحه: ۴        |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | نام و نام خانوادگی : | تاریخ امتحان: | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |
|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |               |                      |
| ردیف                                            | سؤالات                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                      |               | نمره                 |
| ۱۰                                              | در هریک از گروه‌های اسمی زیر، نوع «وابسته وابسته» را مشخص کنید.<br>الف) دوازده سیر زعفران:<br>ب) شرایط تقریباً پایدار:                                                                                                                                                                                   |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۱                                              | در همه بیت‌ها به جز گزینۀ ..... شیوۀ بلاغی دیده می‌شود.<br>الف) همی داد مژده یکی را دگر<br>ب) رخ شاه کاووس پر شرم دید<br>ج) که هرچند فرزند هست ارجمند<br>د) چنین است سوگند چرخ بلند<br>که بخشود بر بی‌گناه دادگر<br>سخن گفتنش با پسر نرم دید<br>دل شاه از اندیشه یابد گزند<br>که بر بی‌گناهان نیاید گزند |                      |               | ۰/۲۵                 |
| ۱۲                                              | مفهوم نشانه «ان» را در واژه های زیر بنویسید .<br>الف) بابکان :<br>ب) خندان :                                                                                                                                                                                                                             |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۳                                              | در عبارت زیر، زمان فعل‌های مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید .<br>«صدای بلدرچین یک دم قطع نمی‌شود. جوجه کبک‌ها، خط و خال انداخته‌اند.»                                                                                                                                                                       |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۴                                              | در عبارت زیر، یک حرف پیوند هم‌پایه‌ساز بیابید.<br>«برخی در همان نخستین منزل از پا درآمدند. بسیاری در دومین منزل به زاری زار جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود، پیش‌تر می‌رفتند.»                                                                                                                     |                      |               | ۰/۲۵                 |
| ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر و آرایه های ادبی |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |               |                      |
| ۱۵                                              | مصرع اول بیت «.....»<br>الف) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار<br>به هر حالت که بودم با تو بودم میهن ای میهن « کدام است؟<br>ب) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم                                                                                                                         |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۶                                              | مصرع دیگر هریک از بیت های زیر را بنویسید.<br>الف) شاهد نیاز نیست که در محضر آورند<br>ب) .....<br>ج) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر<br>بیداری ستاره، در چشم جویباران<br>.....                                                                                                                             |                      |               | ۱/۵                  |
| ۱۷                                              | تلمیح به کار رفته در بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید.<br>«با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است<br>ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت»                                                                                                                                                               |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۸                                              | بیت زیر را از نظر کاربرد جناس تام (همسان) بررسی کنید .<br>«نی، حریف هرکه از یاری بُرید<br>پرده هایش پرده های ما درید»                                                                                                                                                                                    |                      |               | ۰/۵                  |
| ۱۹                                              | آرایۀ مشترک ابیات زیر اسلوب معادله است یا حسن تعلیل؟ یک دلیل بنویسید.<br>* عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را<br>* محرم این هوش جز بی‌هوش نیست<br>دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را<br>مر زبان را مشتری جز گوش نیست                                                                                         |                      |               | ۰/۵                  |
| ادامۀ سؤالات در صفحه سوم                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |               |                      |

|                              |                      |               |                      |
|------------------------------|----------------------|---------------|----------------------|
| درس : فارسی ۳                | رشته :               | ساعت شروع:    | تعداد صفحه: ۴        |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه | نام و نام خانوادگی : | تاریخ امتحان: | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |

| ردیف | سؤالات | نمره |
|------|--------|------|
|------|--------|------|

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                |      |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ۲۰ | در بیت زیر، شاعر برای بیان وجه شبه، از کدام آرایه ادبی بهره برده است؟<br>«عاشق آن باشد که چون آتش بود<br>گرم رو، سوزنده و سرکش بود»                                                                                                                            | ۰/۲۵ |
| ۲۱ | نوع گفت و گوی شعر زیر را در اصطلاح ادبی چه می نامند؟<br>نخستین بار گفتش کز کجایی<br>بگفت آن جا به صنعت در چه کوشند؟<br>بگفتا جان فروشی در ادب نیست<br>بگفت از عشق بازان این عجب نیست                                                                           | ۰/۲۵ |
| ۲۲ | کدام یک از ویژگی های حماسه در بیت های زیر دیده می شود؟ آن ها را از کمانک های مقابل انتخاب کنید.<br>الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه<br>چنین بود آیین و این بود راه (ملی - قهرمانی)<br>ب) یکی تازی ای برنشسته سیاه<br>همی خاک نعلش بر آمد به ماه (خرق عادت - ملی) | ۰/۵  |
| ۲۳ | مفهوم نمادین هریک از موارد مشخص شده را بنویسید.<br>الف) نان را از من بگیر اگر می خواهی / هوا را از من بگیر، اما / خنده ات را نه. / گل سرخ را از من بگیر<br>ب) آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه های غم و درد<br>غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟         | ۰/۵  |

### ج) قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب

معنی و مفهوم هریک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

|    |                                                                                                                                                                                                                            |      |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ۲۴ | پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد.                                                                                                                                                                                       | ۰/۵  |
| ۲۵ | در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد.                                                                                                                                                                          | ۰/۵  |
| ۲۶ | یکی که کباده شعر و ادب می کشید، جلو رفته جبهه شاعر را بوسید.                                                                                                                                                               | ۰/۵  |
| ۲۷ | یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.                                                                                                                                                                           | ۰/۵  |
| ۲۸ | بگرای چو ازدهای گرز                                                                                                                                                                                                        | ۰/۵  |
| ۲۹ | دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ                                                                                                                                                                                     | ۰/۵  |
| ۳۰ | در بُنِ این چاه آبش زهر شمشیر و سنان، گم بود                                                                                                                                                                               | ۰/۵  |
| ۳۱ | چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی<br>بباید زدن سنگ را بر سبوی                                                                                                                                                                 | ۰/۵  |
| ۳۲ | مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد ؟<br>«هیچ نقاش نمی بیند که نقشی بر کند<br>الف) ما عَبدناکَ حَقَّ عِبَادَتِکَ.<br>و آن که دید از حیرتش کلک از بَنان افکنده ای»<br>ب) ما عَرَفناکَ حَقَّ مَعْرِفَتِکَ. | ۰/۲۵ |

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

| درس : فارسی ۳                |                                                                                                                                                                                                                     | رشته :                                                              | ساعت شروع:    | تعداد صفحه: ۴        |
|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------|
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه |                                                                                                                                                                                                                     | نام و نام خانوادگی :                                                | تاریخ امتحان: | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |
| سؤالات                       |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                     |               |                      |
| ردیف                         | سؤالات                                                                                                                                                                                                              |                                                                     |               |                      |
| نمره                         |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                     |               |                      |
| ۳۳                           | عبارت «کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید.» بر چه مفهومی تأکید دارد؟                                                                                              |                                                                     |               |                      |
| ۳۴                           | مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید.<br>«خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد<br>ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت‌الحزن است»                                                                                                    |                                                                     |               |                      |
| ۳۵                           | در بیت «گفت: آگه نیستی کز سر در افتاد کلاه<br>گفت: در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست!» بر چه موضوعی تأکید شده است؟                                                                                                   |                                                                     |               |                      |
| ۳۶                           | مفهوم کدام بیت بیانگر این موضوع است که: «ظاهر انسان بیانگر احوال درونی اوست»؟<br>الف ( سرّ من از ناله من دور نیست<br>لیک چشم و گوش را آن نور نیست<br>ب ( هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش<br>باز جوید روزگار وصل خویش |                                                                     |               |                      |
| ۳۷                           | هریک از بیت های ردیف اول با کدام یک از وادی های عرفانی ذکر شده در ردیف دوم مطابقت دارد؟                                                                                                                             |                                                                     |               |                      |
|                              |                                                                                                                                                                                                                     | ردیف اول                                                            | ردیف دوم      |                      |
|                              |                                                                                                                                                                                                                     | بیت                                                                 | وادی عرفانی   |                      |
|                              |                                                                                                                                                                                                                     | الف<br>هریکی بینا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش      | توحید         |                      |
|                              |                                                                                                                                                                                                                     | ب<br>روی ها چون زین بیابان در کنند / جمله سر از یک گریبان برکنند    | استغنا        |                      |
|                              |                                                                                                                                                                                                                     | ج<br>هشت جنت نیز اینجا مرده ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است | معرفت         |                      |
| ۳۸                           | بیت زیر با کدام مثل مشهور از نظر مفهوم تناسب دارد؟<br>«سخن گفته دگر باز نیاید به دهن<br>اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد»<br>الف) از ماست که بر ماست<br>ب) تیری که از شست رفت، به کمان باز نمی‌گردد.                 |                                                                     |               |                      |
| ۳۹                           | با توجه به رباعی زیر، منظور از «طریق پاکبازی» چیست؟<br>کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت<br>با زخم نشان سرفرازی نگرفت<br>زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت<br>حیثیت مرگ را به بازی نگرفت!                                  |                                                                     |               |                      |
| ۴۰                           | با توجه به بیت «بیامد دو صد مرد آتش فروز<br>دمیدند گفتی شب آمد به روز»، کدام توضیح درست است؟<br>الف) از شعله بزرگ آتش، شب مثل روز روشن شد.<br>ب) از بسیاری دود، روز مثل شب تاریک شد.                                |                                                                     |               |                      |
| ۴۱                           | عبارت زیر بر چه نکته ای تأکید دارد؟<br>«وقتی قومی به اسارت دشمن در آید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد، تا وقتی که زبان خویش را حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.»                        |                                                                     |               |                      |
| ۲۰                           | موفق باشید .<br>جمع نمره                                                                                                                                                                                            |                                                                     |               |                      |